

Sygn. akt VIII U 690/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 stycznia 2021 r. , znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił P. T. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu wskazano, że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 17 listopada 2020 r. uznano , że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy , a tym samym brak było podstaw do przyznania dalszego prawa do renty socjalnej.

/decyzja k.44 plik I akt ZUS/

W dniu 26 lutego 2021 r. P. T. złożył odwołanie od ww. decyzji wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do renty socjalnej. W treści odwołania wskazał ,że nie zgadza się z ustaleniami organu rentowego , gdyż występujące u niego schorzenia kwalifikują go jako osobę całkowicie niezdolną do pracy.

/odwołanie k.3 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.11/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca P. T. urodził się (...) , ukończył gimnazjum. W okresie od 1 grudnia 2016 r. do 31 października 2020 r. P. T. pobierał rentę socjalną.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 18 września 2020 r. P. T. złożył wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej na dalszy okres.

/wniosek k.40 - 40 odwrót plik I akt ZUS/

Lekarz orzecznik ZUS rozpoznał u wnioskodawcy: wrzodziejące zapalenie jelita grubego , bez częstych zaostrzeń i bez objawów niedożywienia , astmę oskrzelową , dostatecznie kontrolowaną farmakologicznie oraz atopowe zapalenie skóry. Orzeczeniem z dnia 3 listopada 2020 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził ,że P. T. nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

/opinia k.109 plik II akt ZUS , orzeczenie k.41 – 41 odwrót plik I akt ZUS/

Od powyższego orzeczenia wnioskodawca złożył sprzeciw.

/okoliczność bezsporna/

Komisja Lekarska ZUS rozpoznała u wnioskodawcy: wrzodziejące zapalenie jelita grubego , bez częstych zaostrzeń i bez danych na deficyt żywieniowy , astmę oskrzelową kontrolowaną farmakologicznie , atopowe zapalenie skóry , niewielkiego stopnia niedokrwistość syderopeniczną. Orzeczeniem z dnia 27 listopada 2020 r. Komisja Lekarska ZUS stwierdziła ,że P. T. nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

/opinia lekarska plik II akt ZUS , orzeczenie k.43 - 43 odwrót plik I akt ZUS/

Powyższe orzeczenie legło u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

/decyzja k.44 plik I akt ZUS/

U wnioskodawcy rozpoznano astmę oskrzelową kontrolowaną tj. przebiegającą bez występujących obecnie objawów klinicznych oraz bez zaostrzeń wymagających intensyfikacji leczenia – w obecnym stopniu zaawansowania choroba nie czyni wnioskodawcy osobą niezdolną do pracy z przyczyn pulmonologicznych.

/opinia k.42 – 44 biegłego sądowego specjalisty pulmonologa A. M./

U P. T. rozpoznano: wrzodziejące zapalenie jelita grubego o umiarkowanym nasileniu , zadawalającym stanie odżywiania ((...) 18,39) , bez cech odwodnienia , w trakcie sterydoterapii , w okresie sugerującym remisję choroby. Niedokrwistość niedobarwliwa umiarkowanego stopnia , z powodu braku aktualnych badań trudna do oceny stopnia jej zaawansowania. Odczynowe zapalenie stawów w wywiadach , bez fizykalnych objawów zapalenia stawów i upośledzenia ich ruchomości (stawy skokowe , kolanowe , biodrowe). Astma oskrzelowa bez upośledzenia sprawności wentylacyjnej płuc i objawów niewydolności oddechowej. Trądzik posterydowy. Atopowe zapalenie skóry w wywiadach. Z przyczyn internistycznych brak było podstaw do orzeczenia względem wnioskodawcy całkowitej niezdolności do pracy.

/opinia k.71 - 77 biegłego sądowego specjalisty chorób wewnętrznych L. P./

U wnioskodawcy rozpoznano wrzodziejące zapalenie jelita grubego. Jest to schorzenie przewlekłe , przebiega z okresami zaostrzeń i remisji. W okresie remisji chorzy mogą być zdolni do wykonywania pracy. Ocena stanu zdrowia wnioskodawcy jest utrudniona ze względu na brak aktualnego wyniku kolonoskopii. Od maja 2021 r. brak jest wyników badań krwi (morfologia , (...) , stężenie żelaza , stężenie elektrolitów) , kalprotektyna w kale. Za lata 2020 – 2021 r. brak jest w aktach sprawy dokumentacji z leczenia ambulatoryjnego wnioskodawcy. Aktualnie stan zdrowia wnioskodawcy jest dobry. Wnioskodawca nie jest aktualnie całkowicie niezdolny do pracy.

/opinia k.105 - 107 biegłego sądowego gastroenterologa M . Ł./

U P. T. rozpoznano: zapalenie stawów w przebiegu wrzodziejącego zapalenia jelita grubego , niedokrwistość. Z powodu zgłaszanych dolegliwości , występujących w przebiegu zapalenia stawów i wrzodziejącego jelita grubego , powtarzających się ciężkich rzutów , zarówno zapalenia stawów , jak i ciężkich rzutów colitis ulcerosa , niedokrwistości , osłabienia , wychudzenia , złego stanu ogólnego , intensywnego leczenia immunosupresyjnego , wnioskodawca nie jest zdolny do wykonywania jakiejkolwiek pracy zarobkowej. Po 30 października 2020 r. wnioskodawca był kilka razy hospitalizowany z powodu ciężkich rzutów choroby (w maju 2021 r. był hospitalizowany na reumatologii).

/opinia k.141 - 142 biegłego sądowego reumatologa M. W./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie w szczególności o załączone do akt sprawy akta rentowe ubezpieczonego, jego dokumentację medyczną oraz wydane w sprawie opinie biegłych lekarzy: pulmonologa , specjalisty chorób wewnętrznych , gastroenterologa oraz reumatologa , a zatem biegłych, których specjalizacje odpowiadają rodzajowi schorzeń występujących u wnioskodawcy.

Wskazani biegli zapoznali się szczegółowo z całą przedłożoną dokumentacją lekarską z przebiegu chorób i leczenia wnioskodawcy i na podstawie tej dokumentacji oraz badania bezpośredniego wydali opinie.

Opinie tych biegłych są jasne, wnikliwe, spójne, logiczne i obiektywne, w sposób przejrzysty i wyczerpujący opisują stan zdrowia P. T. oraz sporządzone zostały zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym jej przedmiot, będąc tym samym wiarygodnym źródłem dowodowym.

Mając na względzie wszechstronne i kompletne opinie biegłych lekarzy Sąd Okręgowy uznał w pełni wartość dowodową tych opinii i podzielił jako przekonujące, wnioski wypływające z ich treści.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Stosownie do treści art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie.

Podkreślić należy, że zastosowanie art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. nie pozostaje do uznania sądu, gdyż sąd jest obowiązany postąpić zgodnie z jego dyspozycją, a tym samym musi on uchylić decyzję i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania oraz umorzyć postępowanie. Powyższy przepis potwierdza tezę, iż postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter jedynie odwoławczy i kontrolny, postępowanie dowodowe ogranicza się jedynie do sprawdzenia zgodności z prawem decyzji wydanej przez organ rentowy.

Postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem odrębnym, które cechuje się znaczną odmiennością od zwykłego postępowania cywilnego. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd nie bada całokształtu okoliczności łączących strony postępowania, a jedynie bada kwestię prawidłowości i zasadności wydanej decyzji. W odwołaniu wnioskodawca może jedynie żądać korekty tego stanowiska i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu, objętego zaskarżoną decyzją. Odwołujący się nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Zarzuty mają ukierunkowywać czynności sądu zmierzające do zbadania zasadności decyzji organu rentowego (M. K., Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, Lex 2013).

W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, to jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Zatem tylko na tym obszarze sąd dokonuje jej kontroli zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (zob. postanowienia SN z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601; z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 314/09, Legalis nr 348966; z dnia 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011/15-16/215; z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11, Legalis nr 492250; z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, Lex nr 1215286 i z dnia 19 grudnia 2018 r., III UK 77/18, Legalis nr 1865838).

W postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do świadczenia sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 maja 2004 r., II UK 395/03, OSNP 2005 nr 3, poz. 43 oraz z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05, LEX nr 272581). Stąd też postępowanie dowodowe przed sądem w sprawie o świadczenie uzależnione od niezdolności ubezpieczonego do pracy powinno zmierzać do ustalenia, czy w dacie orzekania przez organ rentowy po stronie ubezpieczonego występowały w tym zakresie wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie świadczenia.

W przedmiotowej sprawie ubezpieczony domaga się przyznania prawa do renty socjalnej.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tj. Dz. U. z 2022 r., poz.240) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej,

przy czym osobie, która spełnia powyższe warunki przysługuje renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała albo renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa (ust. 2), z tym, że

renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ust. 3).

Z kolei na mocy art. 5 cytowanej ustawy ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, Nr 1440).

Natomiast w myśl art. 15 tej ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio: art. 12-14, art. 61, art. 78-81, art. 88, art. 89, art. 93, art. 94, art. 98, art. 100 ust. 1 i 2, art. 101, art. 102 ust. 1, art. 104 ust. 4, art. 107, art. 114, art. 116 ust. 1b i 2, art. 118 ust. 1-5, art. 119 ust. 1, art. 121, art. 122 ust. 1, art. 126, art. 128, art. 129 ust. 1, art. 130 ust. 1, art. 133-135, art. 136a i art. 138-144 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z treścią art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2022 r. , poz.504) niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust. 1). Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (ust. 2).

Na gruncie powyższego przepisu Sąd Najwyższy wielokrotnie w swych orzeczeniach wskazywał, że warunki określone w art. 12 ustawy emerytalnej są spełnione wówczas, gdy naruszenie sprawności organizmu jest tego rodzaju, że stanowi przeszkodę do wykonywania pracy. Samo zaś naruszenie sprawności organizmu nie skutkujące niemożnością wykonywania pracy, lecz możliwe np. do leczenia w warunkach zwolnień lekarskich, nie jest wystarczające (wyrok SN z 19 grudnia 2000, II UKN 160/00 OSNP 2002/16/396). Należy również zauważyć, że w orzecznictwie przyjęte zostało jednoznacznie, że częściowa utrata zdolności do pracy zarobkowej nie jest równoznaczna z niemożnością wykonywania dotychczasowego zatrudnienia lecz oznacza coś więcej, to jest niemożność wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Dopiero zmiana zawodu w ramach posiadanych kwalifikacji i brak rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu stanowią podstawę do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (wyrok SN z 25 listopada 1998 r., II UKN 326/98, OSNP 2000/1/36).

P. T. dochodzi świadczenia, do którego prawo jest uzależnione m.in. od stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy.

Podstawą do wydania zaskarżonej decyzji było Orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 27 listopada 2020 r. Odwołanie wniesione przez ubezpieczonego opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, bowiem P. T. kwestionuje prawidłowość przyjętego twierdzenia, jakoby nie był całkowicie niezdolny do pracy. Wskazać jednak należy, że w sprawie pojawiły się nowe okoliczności, które nie były znane podczas wydawania orzeczenia przez Komisję Lekarską ZUS. Z treści wskazanego orzeczenia z dnia 27 listopada 2020 r. wynika wprawdzie ,że rozpoznane schorzenia przebiegają u wnioskodawcy bez częstych zaostrzeń , to jednak u wnioskodawcy z całą pewnością doszło od tego czasu do pogorszenia stanu zdrowia (po 30 października 2020 r. wnioskodawca był kilka razy hospitalizowany z powodu ciężkich rzutów choroby (zapalenie stawów w przebiegu wrzodziejącego zapalenia jelita grubego).

Powołane, nowe okoliczności mogą mieć wpływ na ocenę zdolności ubezpieczonego do pracy i wymagają rozważenia w tym zakresie przez organy orzecznicze Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w pierwszej kolejności.

Stosownie do treści cytowanego przepisu art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. należało zatem uchylić zaskarżoną decyzję, przekazać sprawę organowi rentowemu do rozpoznania i umorzyć postępowanie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił jak w punkcie 1 oraz 2 postanowienia.

Zarządzenie: odpis postanowienia z uzasadnieniem

doręczyć wnioskodawcy.

S.B.